

בס"ד. ליל ערב ראש-השנה ה'תשמ"ג*

יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה¹. וצריך להבין [כמו שמדייק אדמו"ר הצ"צ² במאמרו ד"ה להבין הטעם³], הרי תקיעת שופר היא מ"ע דאורייתא כמ"ש⁴ יום תרועה יהי' לכם, והיאך ביטלו⁵ אותה משום גזירה שמא יעבירונו כו"ו⁶. וביותר יש לתמוה⁷, דמזה שבמקדש היו תוקעין גם בראש השנה כשחל בשבת הרי מוכח שמצות תקיעת שופר ישנה גם בפועל גם ביו"ט של ראש השנה שחל להיות בשבת, ולמה ביטלו אותה בחו"ל ואפילו במדינה מפני הגזירה שמא יעבירונו. וגם צריך להבין⁸ מה שפסוקי שופרות אומרים גם בראש השנה שחל בשבת, דהגם שאמירת הפסוקים קשורה ובאה בהמשך לתקיעת שופר, ובראש השנה שחל בשבת אין תוקעין במדינה, מ"מ אמירת הפסוקים היא גם בראש השנה שחל בשבת.

ומבאר זה (במאמר הנ"ל) ע"פ הידוע דכל המצוות שלנו הוא (בכדי) שע"י אתעדל"ת אתעדל"ע. היינו, דמה שישאל מקיימים את המצוות הוא בכדי לפעול עי"ז המצוות שלמעלה. דהנה כל המצוות שלמעלה נעשים הם ע"י שהאדם שלמטה מקיים את המצוות, וכמ"ש⁹ ועשיתם אותם, אתם כתיב, מעלה אני עליכם כאילו עשאוני¹⁰, רמ"ח פיקודין אינון רמ"ח אברין דמלכא¹¹, בחינת ז"א, והמשכת האור בהכלים דז"א וכן הגדלת הכלים היא ע"י קיום המצוות של האדם התחתון דוקא¹², כמ"ש אשר יעשה אותם האדם וחי בהם¹³, דהמצוות שלמעלה הוא דוקא על

(* מאמר זה והמשכו ד"ה ארון עולם — דלקמן ע' נט ואילך) יצאו לאור "לקראת ראש-השנה [ה'תשמ"ז] .. מוצש"ק סליחות, ה'תשמ"ו".

- (1) משנה ר"ה רפ"ד (כט, ב).
- (2) דערב ר"ה הוא יום הולדת שלו ("היום יום" כט אלול, ערב ר"ה. ועוד).
- (3) נדפס באוה"ת ר"ה (כרך ה) ע' ביקט ואילך. וראה גם ד"ה להבין המשנה בלקו"ת ר"ה (נו, א ואילך) ובסידור (עם דא"ח) שער התקיעות (רמ, ג ואילך). המשך יו"ט של ר"ה תרס"ו. תש"ג. ועוד.
- (4) פינחס כט, א.
- (5) כ"ה באוה"ת שם. וברד"ה זה תרנ"ט, תרס"ה, תש"ג ועוד: איך זחו. ובסידור שם: איך הי' כח ביד חכמים לעקור.
- (6) כמסקנת הגמרא (בבלי) בר"ה שם.
- (7) אוה"ת שם.
- (8) ראה גם המשך תרס"ו בתחלתו.
- (9) בהר כה, יח.
- (10) זח"ג קיג, א. וראה הגהות הרח"ו לזהר שם. לקו"ת שלח מה, ב. ובכ"מ.
- (11) ראה תקו"ז תיקון ל' (עד, סע"א), הובא בתניא פ"ד. רפכ"ג. ועוד.
- (12) ראה קו"א בתניא ד"ה להבין מ"ש בפע"ח (קנה, ב): שכל המצוות לתקן רמ"ח אברי ז"א. וראה תו"א מקץ לד, ד. לה, ג. יתרו סז, ד ואילך. המשך יו"ט של ר"ה תש"ג פ"ה. ובכ"מ.
- (13) אחרי יח, ה. וראה לקו"ת תצא מ, רע"ג. שה"ש ב, א.

ידי אשר יעשה אותם האדם, נשמה בגוף. דכמו כן הוא במצות תקיעת שופר, שע"י שישראל תוקעים בשופר, נעשה עי"ז תקיעת שופר שלמעלה.⁷

ובזה מבארים מ"ש¹⁴ תקעו בחודש שופר, שידוע דיוק הבעש"ט בזה¹⁵, שלכאורה הול"ל תקעו שופר בחודש, ומבאר בזה, דמ"ש תקעו בחודש (בחודש בסמיכות לתקעו) הוא, כי בחודש קאי על תקעו, דבכל שנה צ"ל התקיעות באופן חדש. והטעם על זה, כי בכל שנה מתחדש בחינת השופר. ומכיון שכל הענינים שלמעלה נעשים ע"י עבודת בני, כתורת הרב המגיד¹⁶ בפירושו המשנה¹⁷ דע מה למעלה ממך דכל מה שלמעלה הכל הוא ממך, לכן צ"ל התקיעת שופר דישראל באופן חדש בכדי שע"י"ז יופעל למעלה ענין חדש.

(ב) **והנה** כמו שהוא במצות תקיעת שופר דראש השנה שבכל שנה שהוא באופן חדש, עד"ז הוא בכל המצוות, כמארז"ל¹⁸ בכל יום יהיו בעיניך כחדשים, ויתירה מזו חדשים ממש¹⁹. אלא שבתקיעת שופר, מכיון שהיא מצוה כללית על כל השנה²⁰, כידוע²¹ הטעם על מה שנקרא בשם ראש השנה (ולא תחלת השנה) לפי שהוא הראש הכולל כל ימי השנה, ענין זה הוא ביתר שאת. ויש לומר, דענין זה (החידוש שבתקיעת שופר) הוא השרש שממנו נמשך שגם המצוות דכל השנה יהיו חדשים. דהנה מצות תקיעת שופר בראש השנה ענינה הוא שתמליכוני עליכם²², ומכיון דאופן המצוות הוא לפי האופן דתמליכוני עליכם, כמובן ממארז"ל²³ קבלו מלכותי תחלה ואח"כ אגזור עליכם גזירות, לכן ע"י שתקיעת שופר הוא באופן חדש נעשה כן בכל המצוות. דע"י תקעו בחודש נעשה התחדשות כביכול במדת מלכותו ית', בזה שהוא ית' מלך על ישראל (תמליכוני עליכם), ועי"ז גם במלכותו על כל העולמות [נגם זה נעשה ע"י ובשביל ישראל, שהקב"ה ממלא את בקשת ישראל מלוך על העולם כולו בכבודך²⁴, שבזה (ב"העולם כולו") נכללים כל העולמות כולם], שבכל ראש השנה נמשך חיות חדש בכל סדר ההשתלשלות, חיות חדש שלא הי' עדיין מעולם, כמ"ש אדמו"ר הזקן באגה"ק²⁵, וחיות זה נמשך אח"כ גם בכל ימי השנה, על ידי י"ב ראשי חדשים, כמבואר בארוכה בספר עטרת ראש לאדמו"ר

14 תהלים פא, ד. ולהעיר, אשר מזמור זה הוא שירו של יום ר"ה (ר"ה ל, ב).

15 כתר שם טוב (הוצאת קה"ת) סק"ט (טז, א). סרנ"ו (לה, א).

16 לקו"א להה"מ (הוצאת קה"ת) סקצ"ח (נ, סע"ג). או"ת קיב, ב (בהוצאת קה"ת תש"מ ואילך — סת"פ).

17 אבות פ"ב מ"א.

18 שו"ע (וראדה"ז) או"ח ס"א ס"ב. וראה פרש"י עה"פ ואתחנן ו, ו. מספרי שם.

19 פרש"י עה"פ תבוא כו, טז (וראה לקו"ש חכ"ד ע' 193 הערה 40).

20 וראה גם לקמן (ס"ע נט) ד"ה אדון עולם ס"ב בתחלתו.

21 לקו"ת תבוא מא, ג. נצבים מזו, א. ר"ה נח, א. עט"ר שער ר"ה בתחלתו. ובכ"מ.

22 ר"ה טז, א. לד, ב.

23 ראה מכילתא (ויל"ש) עה"פ יתרו כ, ג. פרש"י עה"פ אחרי יח, ב. וראה המשך יו"ט של ר"ה תש"ג

פכ"ו (סה"מ תש"ג ע' 69).

24 תפלת מוסף דראש השנה.

25 סי' יד.

האמצעי²⁶. ועד"ז הוא גם במצוות, דענין החידוש שבמצוות (בכל יום כו' חדשים) במשך כל השנה, נמשך הוא מהחידוש דתקיעת שופר שבראש השנה.

ג) **ובזה** יובן²⁷ שבראש השנה שחל בשבת אין תוקעין במדינה, כי מה שצריך לתקוע בשופר בראש השנה הוא (כנ"ל) בכדי לפעול עי"ז השופר שלמעלה, ובשבת יש בחי' זו (שופר) בלי עבודת האדם²⁸. דהנה ידוע, דביו"ט אומרים מקדש ישראל והזמנים שישראל אינהו דקדשינהו לזמנים²⁹, משא"כ שבת היא מקדשא וקיימא, ואינה תלו' בישראל שיקדשוה³⁰. ולכן יש בשבת ריבוי ענינים שהם מן המוכן, ומהם כמה באופן דשלימות, גם בלי עבודת האדם. והנה כתיב³¹ לעשות את השבת, דישראל עושים את השבת, וכן כתיב³² זכור את יום השבת לקדשו, דישראל צריכים לקדש את השבת. והענין הוא, שבשבת יש שתי מדריגות³³, מה ששבת מקדשא וקיימא מצד עצמו, ומה שישראל מוסיפים בו ע"י עבודתם. דהנה שבת הו"ע התענוג, ואעפ"כ אמרו³⁴ כל המענג את השבת, שצריכים לענג את השבת, וכן כתיב³⁵ וקראת לשבת עונג, שצריך לקרוא ולהמשיך עונג בשבת, כי ע"י העבודה דישראל ממשיכים בשבת עונג נעלה יותר. אבל יש עונג בשבת מצד עצמו, מצד זה ששבת מקדשא וקיימא, והוא עונג בשלימות. דהרי כללות ענין השבת הוא שאז נעשה שלימות בכל הבריאה, כמ"ש³⁶ ויכולו השמים והארץ וכל צבאם, דויכולו הו"ע השלימות כפירוש אדמו"ר הצ"צ³⁷, דמזה מובן שגם התענוג דשבת (כמו שהוא מצד עצמו) הוא בשלימות. וזהו מה שבראש השנה שחל בשבת אין הכרח כ"כ לתקוע בשופר במדינה. דהנה שופר הוא בחינת תענוג³⁸, וכמו שמבאר בהמאמר³⁹ דשופר הוא מלשון שפרו מעשיכם⁴⁰ ומלשון הנותן אמרי שפר⁴¹ (וכן עוד לשונות שמביא בהמאמר שם), שענינם הוא תענוג. ומכיון שכל מה שלמעלה הכל הוא ממך, לכן בכדי שיהי' בחינת התענוג (שופר) שלמעלה, נעשה זה ע"י תקיעת שופר דישראל. דכ"ז הוא בראש השנה שחל בחול. משא"כ בשבת, ענין התענוג הוא מן המוכן (בלי

26 בתחלתו (ג, ב). וראה גם לקו"ת ר"ה שם.

27 בהבא לקמן — ראה אוה"ת שבהערה 3.

28 ראה גם לקו"ת ר"ה נו, א. סידור (עם דא"ח) רמג, א.

29 ברכות מט, א.

30 ביצה יז, א.

31 תשא לא, טז.

32 יתרו שם, ה.

33 ד"ה את שבתותי ה'ש"ת פ"ב — סה"מ ה'ש"ת ע' 81 ואילך (ולהעיר גם מלקו"ת בהר רד"ה את

שבתותי — מא, א). וראה שם פ"ד — ס"ע 85 ואילך (ובכ"מ), שבפרטיות יש ג' מדריגות בשבת.

34 שבת קיח, א.

35 ישעי' נח, יג.

36 בראשית ב, א.

37 אוה"ת ד"ה ויכולו (בראשית מב, ב ואילך. שם כרך ג תקת, ב ואילך).

38 ראה גם לקו"ת ר"ה נו, ד ואילך. סידור (עם דא"ח) רמב, ג ואילך.

39 שבהערה 3 (ע' ב'ק').

40 ויק"ר פכ"ט, ו. מדרש תהלים פא, ד.

41 ויחי מט, כא.

עבודת האדם), ועד שהתענוג הוא בשלימות (כנ"ל), ולכן בראש השנה שחל בשבת המצוה דתקיעת שופר אינה בתוקף כ"כ (עם כל השטורעם) כמו בראש השנה שחל בחול, ולכן היא נדחית מצד החשש דשמא יעבירונו כו'.

ד) **והנה** נוסף לזה שע"י תקיעת שופר נעשה השופר (תענוג) למעלה (בו"א וכו'), דמה שלמעלה הוא ממך, הנה ע"י תקיעת שופר ממשיכים התענוג (הבחינה דשופר) בכל העולמות כולם, עד בעולם העשי'. וכמו שאומרים בתפלות ראש השנה וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו ויאמר כל אשר נשמה באפו כו', ואיתא בסידור האריז"ל⁴² דג' לשונות אלו קאי על ג' עולמות ביי"ע [נשמה באפו קאי בעולם הבריאה, יצור בעולם היצירה ופעול בעולם העשי'], שהם כללות כל העולמות, ולכן אומרים בראש השנה ג' לשונות אלו כי ההמשכה דראש השנה היא בכל העולמות כולם, עד בעולם העשי'. וזה שבראש השנה שחל בשבת אין תוקעין הוא לפי שגם ענין זה שנעשה ע"י תקיעת שופר, המשכת התענוג בכל העולמות עד למטה, בשבת נעשה זה מצד שבת עצמו. כידוע שההמשכה דשבת היא בכל העולמות, גם בעשי'. וכמבואר בכמה דרושים (ומהם בהדרושים דראש השנה)⁴³ שהחיות דכל העולמות, גם דעולם העשי', בשבת הוא נעלה יותר מהחיות שבימי החול. דבימי החול החיות דעולמות הוא מאותיות הדיבור, ובשבת החיות שלהם הוא מאותיות המחשבה. הרי דשבת פועל בכל העולמות, גם בעולם הגשמי. ועד שזה פועל שינוי גם בטבע של עם הארץ⁴⁴ דבשבת (הרי מצד טבעו) אינו יכול לשקר⁴⁵.

ומה שבמקדש היו תוקעין גם בראש השנה שחל בשבת, הוא לפי שבחינת התענוג (בחינת שופר) שהמשיכו ע"י תקיעת שופר במקדש היא נעלית יותר⁴⁶. והיינו דהתענוג שממשיכים ע"י תקיעת שופר במדינה הוא התענוג שיש בשבת מצד עצמו, מצד זה ששבת מקדשא וקיימא, ולכן בראש השנה שחל בשבת אין תוקעין במדינה, משא"כ ע"י תקיעת שופר במקדש ממשיכים בחינת תענוג נעלית יותר, שאינה בשבת מצד עצמו (והוא ע"ד שנת"ל בענין כל המענג את השבת, שיש בחינה בתענוג שאינה בשבת מצד עצמו ונעשית ע"י העבודה דישאל), ולכן במקדש היו תוקעין בראש השנה שחל בשבת. דבחינה זו היא למעלה יותר מבחינת התענוג גם דכל המענג את השבת (העבודה דשבת)⁴⁷, ונמשכת רק בראש השנה ע"י העבודה דתקיעת שופר.

42) ועד"ז במשנת חסידים מס' ליל ר"ה פ"ח מ"ב. — הובאו בלקו"ת שלח מזו, א.

43) לקו"ת דרושי ש"ש סו, ג. המשך יו"ט של ר"ה תש"ג פט"ו. ובכ"מ.

44) ויתירה מזו, ששבת פועל שינוי (לא רק בטבע דישאל, אלא) גם בסמבטיון (ב"ר פ"א, ה. תנחומא

תשא לג. וראה גם סנהדרין סה, ב ובפרש"י שם ד"ה נהר סבטיון יוכיח), גשם העולם.

45) ירושלמי דמאי רפ"ד. רמב"ם הל' מעשר רפ"ב. וראה לקו"ש ח"ד ע' 1038 הערה 24.

46) ראה גם לקו"ת ר"ה נו, ב ואילך. סידור (עם דא"ח) רמג, סע"א ואילך.

47) ויתירה מזו, שהוא למעלה גם מבחינת מתנה דשבת, כמבואר באוה"ת שבהערה 3 בסיום המאמר

(ע' ב'קיד).

ה) **והענין** הוא (כמבואר בהמאמר שם⁴⁸), דהנה בתענוג שבמצוות יש שני אופנים. אופן הא' הוא התענוג מזה שקיים ציווי הקב"ה, אשר קדשנו במצוותיו וצונו, דתענוג זה הוא בכל המצוות בשוה, דמכיון שהרצון הוא שוה בכל המצוות, במילא גם התענוג שמצד הרצון הוא בכלום בשוה. ואופן הב' הוא התענוג הפרטי שבכל מצוה, דבכל מצוה יש תענוג מיוחד. ומבאר בהמאמר, דהתענוג הפרטי שבכל מצוה הוא נעלה יותר מהתענוג שמצד הרצון שבשוה בכל המצוות. דזהו חידוש בדרוש זה. דבכ"מ⁴⁹ מבואר דהכוונה הפרטית שבכל מצוה היא למטה במדרגה מהכוונה הכללית, וכאן מבאר דהתענוג הפרטי הוא נעלה יותר⁵⁰. דהתענוג המלוּבש בהרצון (שהוא בשוה בכל המצוות) הוא בחינת גילוי התענוג, משא"כ התענוג הפרטי שבכל מצוה שרשו הוא מבחינת מקור התענוגים שלמעלה מעלה מבחינת גילוי התענוג, ומבחינת מקור התענוגים נמשך הארה לכל בחינה כפי מדרגתה דוקא. ועפ"ז מבאר שם⁵¹ ענין השופר מה ששופר הוא מלשון תענוג (הנותן אמרי שפר), דלכאורה אינו מובן, הרי ענין התענוג הוא כשיש כמה פרטים דוקא, וכמו"כ הוא בתענוג שבקול (ניגון וכלי זמר) שהוא דוקא כשיש הרכבה של כמה קולות, ומכיון דשופר הוא קול אחד, איך שייך שיהי' בו תענוג. ובפועל אנו רואים, דקול שופר אין בו תענוג, ואדרבה הוא מעורר חרדה כמ"ש⁵² אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו⁵³, וכן כמ"ת כתיב⁵⁴ וקול שופר חזק מאד ויחרד כל העם אשר במחנה וכתיב⁵⁵ וירא העם ויגעו ויעמדו מרחוק, דמצד הגילוי הכי גדול ונפלא דבקול שופר עליהם הופעת⁵⁶ היו בביטול (ויעמוד מרחוק), דחרדה וביטול הם היפך התענוג, והיאך אומרים דשופר הוא מלשון וענינו תענוג. והענין בזה הוא (כמבואר בהמאמר שם⁵¹), דמה ששופר הוא תענוג הוא להיותו מבחינת מקור התענוגים שלמעלה מבחינת גילוי התענוג. ולכן לא ימצא בקול השופר שום הרגשת תענוג כלל (ואדרבה הוא מטיל חרדה), לפי שהוא למעלה מבחינת תענוג גלוי, כ"א הוא מבחי' מקור התענוגים. ומבחינה זו נמשכים כל פרטי התענוגים. דזהו מה ששופר הוא מלשון שפרו מעשיכם, מעשיכם לשון רבים, דע"י תקיעת שופר נפעל בכל מעשה ומעשה השיפור והתענוג השייך למעשה פרטי זה, כי ההמשכה מבחינת מקור התענוגים היא (כנ"ל) באופן דהתחלקות פרטים דוקא. וזוהי ג"כ השייכות דשופר למ"ת, וכמו שאומרים במוסף דראש השנה אתה נגלית כו' ללמד לעמך תורה ומצוות כו' ובקול שופר

48 פ"ד ע' ב'קיא ואילך).

49 לקו"ת שלח מ, א. עט"ר דרוש לעשי"ת נח, סע"ב ואילך. המשך תרס"ו ע' נו. ועוד.

50 התיווך בזה — ראה לקמן (ע' סב ואילך) ד"ה ארון עולם ס"ה.

51 פ"ב ופ"ד.

52 עמוס ג, ו.

53 ולהעיר, שזהו אחד מטעמי תק"ש בר"ה — רס"ג, הובא באבודרהם בטעמי התקיעות (ענין השביעי). וראה טור (ונ"כ) ר"ס תקפא; השלמה לשו"ע אדה"ז אר"ח שם; אוה"ת נציבים ע' א"רפ ואילך — בנוגע לתק"ש בחודש אלול.

54 יתרו יט, טז. — ולהעיר שזהו אחד מטעמי תק"ש בר"ה — רס"ג הובא באבודרהם שם (הענין השלישי), הובא להלן בפנים.

55 יתרו כ, טו.

56 תפלת מוסף דר"ה (ברכת שופרות).

עליהם הופעת, דבמ"ת היתה המשכת העצמות, אנא נפשי כתבית יהבית⁵⁷, המשכת בחינת מקור התענוגים שלמעלה מבחינת גילוי התענוג, ומזה נמשך אח"כ התענוג בעשרת הדברות, בכל דבור בפרט (על כל דבור ודבור פרוחה נשמתן⁵⁸) התענוג השייך לדבור זה במיוחד, ואח"כ נמשך זה בפרטיות יותר ללמד לעמך תורה ומצוות, בכל מצוה ומצוה בפרט.

ו) ועד"ז הוא גם בענין תקיעת שופר דראש השנה, שהיא ההמשכה מבחינת מקור התענוגים (שלמעלה מבחי' גילוי התענוג). שהרי בראש השנה חוזרים כל הדברים לקדמותם וצריך לחדש כל ענין ממקורו ושרשו הראשון, עד מעצמות ומהות⁵⁹. וכמו"כ הוא גם בענין הברית וההתקשרות דהקב"ה עם ישראל, דבכל ראש השנה נעשה הברית וההתקשרות מחדש, כמ"ש⁶⁰ אתם נצבים היום (ראש השנה⁶¹) גו' לעברך בברית ה' אלקיך, דהמשכת הברית (בראש השנה) היא מהעצמות שלמעלה מכל הגילויים. וכמובן גם משני המשלים על תקיעת שופר שהובאו בהמשך וככה לאדמו"ר מהר"ש⁶², משל אחד בשם הבעש"ט מכן מלך שע"י שצעק בקול פשוט הכיר המלך שהוא קול בנו יחידו, ואף שאין בזה תיבות בלשון מדינת המלך, מ"מ, הנה דוקא זה פעל חידוש הקשר בין המלך ובנו, ומשל ב' מהרה"ג החסיד מהרלי"צ ז"ל מבאָרדיטשוב⁶³ (אוהב ישראל הידוע ומפורסם⁶⁴) מענין לבושים פשוטים (דלבושים הם למטה מקול פשוט), דע"י שלבש הבגדים הפשוטים דוקא, נתחדש הקשר שבין המלך לידידו. דנקודת הענין המובנת משני משלים אלו הוא, דחידוש הברית וההתקשרות שנעשה בראש השנה ע"י תקיעת שופר אינו מצד בחי' הגילויים [שהרי בקול פשוט אין בו אפילו מלשון מדינת המלך, וכש"כ לבושים פשוטים שהם למטה מקול], כי אם, באופן חדש שלא הי' עדיין מעולם⁶⁵. וזהו גו"כ הקשר והשייכות דתקיעת שופר בראש השנה עם קול שופר שהי' במ"ת [כמובא באבודרהם בשם הרס"ג בטעמי התקיעות (הענין השלישי), וכמובאר גם בהמשך הנ"ל בהמשל דהרלי"צ ז"ל מבאָרדיטשוב דתקיעת שופר דראש השנה הוא אותו הלבוש שהי' במ"ת, ויהי"ק קול השופר], דכשם שקול השופר דמ"ת הוא המשכת בחי' מקור התענוגים ועד להמשכת העצמות כנ"ל, עד"ז הוא גם בענין תקיעת שופר דראש השנה, דענין הברית שמתחדש בראש השנה הוא מהעצמות, וכן התחדשות הרצון

57 שבת קה, א (ע"פ גירסת העין יעקב). וראה לקו"ת שלח מח, סע"ד. אוה"ת יתרו ע' תתקא ואילך.
 58 ראה שבת פח, ב. בשבת שם "יצתה", אבל בתניא (רפ"ד, פ"ו) ובכ"מ הובא "פרחה". וראה שמור"ר פכ"ט, ד. שהש"ר פ"ה, טז (ג).
 59 ראה סידור (עם דא"ח) רמו, א"ב.
 60 נצבים כט, ט"א. וראה לקו"ת נצבים מד, א"ב.
 61 לקו"ת שם. וראה גם לקו"ת ר"פ תבוא (מא, ג), מרמ"ז לזח"ב לב, ב. וראה גם זח"ג רלא, א. פענח רזא ס"פ נצבים.
 62 תרל"ז, פ"ע. וראה לקמן (ע' סד ואילך) ד"ה אדון עולם ס"ח ואילך.
 63 מספר קדושת לוי (ר"ה צו, א).
 64 ראה סה"ש היש"ת ע' 116. וראה גם לקמן (ע' סו) ד"ה אדון עולם ס"י.
 65 ראה אגה"ק ס"ד.
 66 יתרו יט, יט.

לקיום העולמות ולבחינת מלוכה שע"י תקיעת שופר (ענין תמליכוני עליכם), מכיון שכל הדברים חוזרים לקדמותם, הוא מהעצמות. וזהו גם מה שהתחלת ברכת שופרות היא בענין מ"ת, אתה נגלית כו' על הר סיני ללמד לעמך תורה ומצוות, ומסיימים וחותמים שומע קול תרועת עמו ישראל ברחמים, ולפנ"ז בברכת זכרונות חותמים זוכר הברית שקאי (בעיקר) על הברית דהקב"ה וישראל, אתם נצבים היום גו' לעברך בברית ה' אלקיך, ולפנ"ז בברכת מלכיות מסיימים מלך על כל הארץ, שזה נעשה ע"י שתמליכוני עליכם, וכמו שאומרים לפנ"ז (בהפסוקים) מלך⁶⁷ ישראל וגואלו.

וזהו⁶⁸ מה שבמקדש היו תוקעין גם בראש השנה שחל בשבת, דמכיון דענין תקיעת שופר בראש השנה הוא המשכת בחינת מקור התענוגים שלמעלה מבחינת גילוי (כמו קול השופר שהי' במ"ת), דבחינה זו היא נעלית מבחינת התענוג דשבת (גם מבחינה הכי נעלית דשבת), לכן צריך לתקוע גם בראש השנה שחל בשבת. ומה שהיו תוקעין רק במקדש ולא במדינה הוא לפי שהמשכת בחינה זו (מקור התענוגים) תלוי בתנאי המקום, ולכן דוקא בבית המקדש שהי' בו אלקות בגילוי, ועד שהגילוי שבביהמ"ק הי' בהתלבשות⁶⁹ באבנים של הבית (ועד"ז במשכן), הי' אפשר להמשיך בחינה זו. ולכן במקדש היו תוקעין גם בראש השנה שחל בשבת, כי בחינה זו (מקור התענוגים) היא נעלית יותר מבחינת שבת, ואפילו מבחינת שבת כמו שהי' במקדש ובראש השנה.

ז) וכמו שהי' בבית המקדש, עד"ז הוא גם בתורה. דמיום שחרב ביהמ"ק אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד⁷⁰. ולכן אומרים פסוקי שופרות גם בראש השנה שחל בשבת גם בחו"ל, דכיון שתורה היא בחינת מקדש (ואדם התוקע והשומע⁷¹ הרי אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה⁷² (דע"י עסק התורה כדבעי נעשה ענין החירות בדוגמת שהי' בזמן שביהמ"ק הי' קיים)), לכן ע"י אמירת פסוקי שופרות דתורה עושים (דוגמת) אותו הענין שהי' נעשה ע"י תקיעת שופר במקדש. וזה נעשה בשמחה גדולה, כמבואר בהמשך יו"ט של ראש השנה שחל להיות בשבת לכ"ק מו"ח אדמו"ר⁷³ שהכתרת המלך היא בשמחה גדולה. ובחינת התענוג שממשיכים ע"י תקיעת שופר במקדש, ועד"ז ע"י פסוקי שופרות (גם בחו"ל), היא בחינת תענוג הפשוט, ע"ד המבואר בארוכה בהמשך יו"ט של ראש השנה שחל להיות בשבת לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב)⁷⁴ בענין התענוג שהוא דוגמת

(67) ישעי' מד, ו.

(68) בהבא לקמן ראה אוה"ת שבהערה 3 פ"ז (ע' ב'קיד).

(69) ראה אוה"ת ויצא קעח, ב. סה"מ תרפ"ז ע' פד.

(70) ברכות ח, א.

(71) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סתקפ"ה ס"ד: קודם שיתקע יברך כו' לשמוע קול שופר כו' לפי שהתקיעה

אינה עיקר המצוה אלא שמיעת קול שופר הוא עיקר המצוה כו'.

(72) אבות פ"ו מ"ב.

(73) תש"ג, רפ"ב.

(74) תרס"ו ע' תקמדה.

בחינת יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים⁷⁵. ומכיון דכל מה שלמעלה הכל הוא ממך (כנ"ל מתורת הה"מ), לכן בכחו של כל אחד מישראל לעשות לא רק כל הענינים דהשתלשלות (גם ענינים הכי נעלים), אלא שבכחו לעשות גם התענוג הפשוט, ושזה יומשך גם למטה, מלוך על העולם כולו בכבודך כו' ועד שידע כל פעול כי אתה פעלתו, ועאכו"כ שיהי' מלך ישראל (כולל) וגואלו, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יתקעו גם ביו"ט של ראש השנה שחל להיות בשבת בביהמ"ק וביבנה⁷⁶ וי"ל דגם בכל מקום ומקום (כי אז יתבטלו כל הענינים דגזירות), במהרה בימינו ממש ובשמחה גדולה.

(75) תמיד בסופה.

(76) ראה משנה ר"ה רפ"ד (כט, ב).